

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs Intra Qvod tempus debeat de beneficijs vacantibus prouidere.
Allegatio LVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

tur, non ita beneficia iuris patronatus æque laici, vel mixti, de quo late cum amplissimis declarationibus Gonzal. gloss. 18. Nicol. Garcia patr. 1. capite 1. numero 152. cum multis seqq. & aliqua dixi supra hac Alleg. n. 27.

Electionem, & quamvis aliam dispositionem.

De quibus Gonzal. gloss. 19. & 20. ad quem se remittit Nicol. Garcia d. cap. 1. num. 617.

Quorumcunque collatorum.

258 Beneficia etiam ad vnus tantum collationem pertinentia sub hac reservatione comprehenduntur, quia pluralitas illa resoluitur in suas singularitates, l. falsa 33. §. fin. ff. de condit. & demonstr. l. Lucius septuagesimo octavo §. Cato. Seio, ff. ad Trebell. ad quod plura adducit Gonzal. gloss. 21. à princ. Capiunt hæc verba, non solum Ordinarios collatores, quales sunt Episcopi in suis diocesis, Extraneus, execrabilis, §. ceterum ordinarios, de præbendis, Rebuff. in concord. titulo de collationibus §. præfati Ordinarii, in gloss. verbo ordinarii, Gonzal. gloss. vigesimo primo à numero trigesimo primo: verum etiam extraordinarios, quibus nimirum competit collatio ex privilegio, vel iure speciali, gloss. verbo spectat, in capite cum clericus, decimo primo §. fin. de præbend. in 6. Nicol. Garcia d. capite primo numero 619. Gonzal. gloss. vigesimo primo numero decimo octavo ubi numero decimo nono cum simon. q. 68. numero quarto, limitat non procedere quando ius conferendi non esset perpetuum, sed temporale, puta ex indulto, seu privilegio ad certum tempus, seu ad vitam, & numero 39. dicit, quod huius Regulæ reservatio locum habet, quamvis collator sit in fundatione nominatus, & in eadem fundatione disponatur, quod in tali beneficio non intret reservatio, dum tamen tale beneficium non sit iuris patronatus laicalis aut mixti.

Cætera, quæ ad explicationem singulorum sequentium verborum huius Regulæ desiderari possunt, sicut omnia supradicta doctissime glossavit Hier. Gonzalez Hispan. immoror ideo in illis explicandis nil amplius: illa vero quæ ad Episcoporum alternatiuum pertinent iam supra dixi Alleg. 53. dū agerem de eorum residentia in suis Ecclesiis facienda.

S Y M M A R I U M.

- 1 Tempus semestre ad conferendum beneficium competit Episcopo.
- 2 Beneficia omnia vacantia, etiam in quibuslibet Cathedralibus, & alijs Ecclesijs, ab Episcopo ad quem collatio spectat, sunt conferenda.
- 3 Parochialium promissio intra sex menses facienda est ab Episcopo quando earum collatio ad illum spectat, intra quatuor vero menses, quando ad Papam spectat.
- 4 Hospitalia, quæ conferuntur in titulum beneficij intra sex menses ab Episcopo sunt conferenda, si ad eum spectat collatio.
- 5 Menses sex dati ad conferendum incipiunt currere à tempore scientiæ vacationis.
- 6 Vacationis beneficij notitia præsumitur in Prælato considerata per indicem beneficij qualitate.
- 7 Vacationis modo, & temporis illius longitudine, ac distantia locorum, summa quæ constituit Episcopum in negligentia de morte beneficiarij, debet esse clara, & non dubia.

8 Mensis quilibet, ubi absolute de mense sit mentio, triginta dies continet.

9 Menses sex dati Ordinariis ad conferendum, computantur secundum Calendarium, & secundum quem occurrunt.

10 Episcopus, vel is ad quem spectat collatio, si infra sex menses non disposuerit, collatio devoluitur ad superiorem.

11 Devolutio debet probari gradatim de inferiori ad proximum superiorem, & quilibet eorum habet sex menses ad conferendum à tempore scientiæ.

12 Menses sex dati Ordinariis ad providendum, ubi primum lapsi fuerint, statim potest Papa providere.

13 Devolutio in exemptis immediate Papæ subiectis, sit immediate ad Papam, vel Legatum de Latere.

14 Legatus non potest conferre beneficia ad Episcopum devoluta ex negligentia Prælati Regularis exempti, quæ Episcopus confert auctoritate propria.

15 Devolutio in beneficiis unitis respectu vicarie non habet locum in unitis mensis Prælati, quæ nunquam vacare censentur.

16 Beneficium de mensa Prælati illud dicitur, quod est perpetuo incorporatum mensæ Episcopali, aut Capitulari, seu Abbatiali.

17 Beneficia devoluta lapsi semestre concessio Ordinariis ad conferendum, non dicuntur de novo vacare.

18 Devolutio ubi sit gradatim ad quemlibet Superiorem, non currit semestre, quod sibi datur ad conferendum, nisi à die notitiæ.

19 Negligentia non præsumitur, sed probanda est, & non præsumitur ignorantia, nisi scientia probetur.

EPISCOPVS INTRA QVOD tempus debeat de beneficijs vacantibus providere.

ALLEGATIO LVIII.

1 Indubitabilis, & apud omnes recepta est illa conclusio semestre tempus ad conferendum beneficium competere Episcopo, capit. nulla secundo de concess. præbend. capite licet, de supplend. negligent. Prælati. Clementin. primo eodem titulo, Rebuff. in praxi titulo de devolutione. Aloys. Ricci. in praxi aurea, resolution. 184. numero primo: late Nicol. Garcia de benefic. par. 10. cap. 2. à n. 1. ubi num. 2. asserit habere locum non solum in collatione, sed etiam in electione.

2 Primo amplia de omnibus beneficijs vacantibus debere Episcopos, ad quos collatio spectat, intra sex menses providere, quamvis sint in quibuslibet Cathedralibus, & alijs Ecclesijs, tam secularibus, quam regularibus constituta, Rebuff. in d. titulo de devolutione, numero quarto, & in concord. titulo de Regia ad Prælaturas nomin. §. primo verbo intra sex menses, Nicol. Garcia d. cap. secundum quintum.

3 Secundo amplia in provisione Parochialium, etiam stante Concil. Tridentin. sess. vigesima quarta de reformation. capit. decimo octavo, quando earum collatio ad Episcopos spectat, licet quando earum collatio ad Papam, aut alios spectat, debeant intra quatuor menses personam magis idoneam prævio concursu eligere, & electam illis significare, ut in Constitut. Pii Quinti, incip. In con-

ferendū Kal. April. 1566. refert Nicol. Garc. par. 9. cap. 2. num. 3.

4 Tercio amplia in hospitalibus, quæ conferuntur in titulum beneficii, Rebuff. dicto verbo intra sex menses, versic. item quando Nicol. Garc. dicta par. 10. cap. 2. num. 3.

5 Tempus illud sex mensium datum ad conferendum, est à tempore scientiæ vacationis numerandum, cap. quia diuersitatem, in fine, de concess. præben. d. capit. licet & ibi gloss. verbo notitia, Tirac. quæll. de retract. lignag. §. trigesimo quinto gloss. quæta à numero primo. Azor. institut. moral. parte secunda libro 6. cap. 26. quæst. 10. Cald. Pereira de renouat. emphyt. quæst. 6. numer. 24. Flores de Mena variat. libro primo quæstione tertia numero sexto. praxi Episcop. par. 1. verbo Iurispatriatus, §. octauo dub. primo. Gonzalez ad regulam octauam Cancell. gloss. 6. numer. 132. Alys. Rec. dict. resolut. 184. n. 1. Nicol. Garcia dicta par. 10. cap. secundo, numero 17. vbi numer. 43. resoluit quod de momento ad momentum, est huiusmodi computatio facienda. Et Rota Romana resoluit in vna Ciuitatis Castellana decimo octauo Iunii 1557. coram Illustrissim. Quiroga in sex mensibus datis Ordinariis ad conferendum computari diem termini, & in vna Placentina Parochialis de Malparida vigesimo octauo Iunii 1585. coram Illustrissim. Seraphino, est inter impressas decis. 702. tenuit tempus sex mensium datum Ordinariis ad conferendum Parochiales ad eorum collationem spectantes per dictam Bullam pii Quinti, quæ dicit à die vacationis, intelligi à die vacationis notæ, quamuis Episcopus nondum accepisset possessionem Episcopatus cum per ipsum steteret, refert Nicol. Garcia, d. p. decimo cap. secundo numero 12. & 23. Sic etiam tempus quatuor mensium concessum Ordinariis ad collationem faciendam de beneficiis curam animarum habentibus, aliàs Sedi Apost. reservatis, non currit nisi à die notitiæ vacationis habitæ, vt tentum fuit in Rota in vna Teletana beneficii 28. Nov. 1578. coram Illustr. Seraphino in impressis decis. 380.

6 Sed inde grauis dubitatio oritur, nempe quando ista notitia præsumatur in Prelato: in qua videtur resoluendum illam præsumi, cum etiam præsumatur habere certam notitiam beneficiorum vacantium in sua diocesi, quia eam tenetur visitare singulis annis, cap. Ordinarium, de offic. Ordin. libro sexto Conc. Trid. sess. 14. de reform. cap. 8. Alys. Rec. in d. resolution. 184. n. 2. considerata per Iudicem beneficii in qualitate, vacationis modo, & temporis illius longitudine, ac distantia locorum, Rot. decis. sexto de iurapat. in nouis, & in d. Teletana beneficii coram Illustrissim. Seraph. decis. 380. numero quarto prax. Eius. verbo Iurispatriatus, §. octauo dub. 1. & 2. Nicol. Garcia d. p. 10. c. 1. n. 31. & ita prædicti sex menses incipiunt currere ab eo tempore, quo scire potuit, vel debuit Episcopus, vt tenuit Rota in vna Vicen. Paroch. Castri Tertoli decimo quarto Ianuar. 1611. coram R. P. D. Manzanedo, apud Farin. p. 2. tom. 1. decis. 323. numero primo, & ante tenebat in vna Burgen. Canonatus 27. Martii 1583. coram D. Babalo, & in vna Maceraten. beneficii primi Iunii 1594. coram de Litta refert Nicol. Garcia d. p. decimo capite secundo numero 28. & 29. vbi numero 33. dicit in eadem Sacra Rota tentum fuisse famam, quæ constituit Episcopum in negligentia de morte beneficiati, debere esse claram, & non dubiam: & illam dicit dubiam si habuerit ortum à

duobus, vel tribus, qui dicebant se audiuisset, vel quia affines, aut coniuncti, dato quod adesset fama de morte, tamen non fecerunt luctum, ad notata per Bart. in l. 2. §. quod si dubitetur, ff. quemadm. testam. aperiatur, vt per Achil. decis. 46. feruic. de supplen. negli. Pral. sequitur Mascard. de probat. cunct. 626. numero 11.

8 Mensis quilibet, vbi absolute de mense fit mentio, triginta dies continet, quia tot diebus Luna in circuitu Solis remoratur, & ad suas vires redit, cursumq. conficit. Greg. l. 5. titulo sexto par. 6. Menoch. de arbitr. casu 50. n. 8. cum seqq. Cald. Pereira 12. de resolut. emphyt. cap. 14. numero secundo, & de emptione cap. 4. numer. 21. Melch. Phabos Lusitania decis. 51. n. 24. tom. 1. Alex. Trentasig. variat. resolut. lib. 2. tit. de dilat. resolut. n. 4.

9 Et dicti sex menses debent computari secundum Kalendarium, & secundum quod occurrunt, & iacent per totum circulum anni, & quod deficit de primo mense, accipiendum est de ultimo, ita gloss. verbo mensem, in cap. quam sit, de electio. in exto, vbi omnes, plures per Tanch. de matrim. lib. 2. disputat. vigesima quarta numero 15. Nicol. Garcia d. cap. 2. num. 42. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 11. numero 7. & 8.

10 Ne Ecclesiæ diu maneant in suspenso, quod valde dispendiosum, & damnosum illis est, d. capit. quam sit, & ne iura ecclesiastica diu maneant in incerto, arg. l. primo ff. de usucapion. Rebuff. in praxi benef. par. 1. titulo de deuolut. num. 8. ideo iura statuere, quod si Episcopus, vel is ad quem spectat collatio, infra sex menses non disposuerit, collatio deuoluitur ad Superiorem, vt ab Episcopo ad Metropolitanum, ab hoc ad Primatem, ab illo ad Patriarcham, & demum ad Summum Pontif. capit. licet, de supplend. negli. Pral. capit. secundo de concess. prab. Rebuff. titulo de deuolut. numero septimo. Corra. de benef. par. 1. capit. septimo, numero octauo. Azor. institut. moral. par. 1. lib. 6. cap. 27. Cald. Pereira res. 3. pro Alphonso de Penbaranda numero 2. Cochier de iurisdicta Ordin. in exemptis, p. 4. q. 30. n. 3. Nicol. Garcia de benef. par. 10. c. 3. n. 10. praxi Episc. par. 1. verbo beneficia, §. 2. in princ.

11 Vbi hoc intelligit quando hodie darentur omnes isti gradus, sed pro maiori parte ab Episcopo ad Archiepiscopum, & statim ad Papam fieri deuolutionem, & in vna Spoletana beneficiorum trigessim primo Ianuar. 1594. coram Illustrissim. Mantica fuit resolutum deuolutionem debere probari gradatim de inferiori ad proximum superiorem, & quemlibet eorum habere sex menses ad conferendum à tempore scientiæ, refert Garcia d. par. decimo cap. tertio numero 11. vbi numer. 42. post multos quos refert, resoluit deuolutionem fieri cum onere, & qualitatibus requisitis in prima prouisione, statim tamen, quod lapsum est primum semestre potest Papa prouidere, Gonzalez ad regular. 8. Cancell. §. primo proem. numero 5. & in dicta Placentina Parochialis coram Illustrissim. Seraphino dicta decis. 702.

12 Tentum fuit prouisionem parochialis intra sex menses fieri debere, aliàs Papam in conferendo præuenire posse tam potestate Ordinaria, quam vigore Bullæ pii Quinti reservantis beneficia, de quibus per Ordinarios collatores intra sex menses non fuit facta prouisio.

13 In exemptis immediate Papæ subiectis deuolutio fit immediate ad Papam, vel ad Legatum de

latere, per capit. licet, capit. ſicut, de ſupplen. negli-
gen. Pralat. Roman. conſilio 351. Abb. in cap. grane, nu-
mero 6. & 7. de officio Ordin. & in d. capit. ſecundo de
confeſſione præben. ſelua de beneficio part. 3. quaſtione
quadrageſima nona numero quarto. Rebuff. in concord. §. ſi
quid vero, verbo ad alium, de collation. & d. titulo de
deuolut. numero trigeſimo ſexto, verſic. nono, quos refert
& ſequitur Cochier dict. quaſt. 30. numer. 5. Ratio
eſt, quia iſta deuolutio iuxta determinationem
Concilii Lateranenſis in dict. cap. 2. fit ad immediatum
Superiorem, proximus autem Superior exempto-
rum eſt Papa, capit. nulla, diſtinct. 94. capit. auctori-
tate, cum ibi notatis, de priuilegiis in 6. ſel. dict. num.
4. Non poterit igitur Legatus conferre beneficia
ad Episcopum deuoluta ex negligentia Prælati
Regularis exempti, quæ Episcopus confert au-
thoritate Apoſtolica, ita Nicol. Garcia de bene-
fic. parte quinta, capite 3. numero 31. quia ab exempto
regularibus fit deuolutio ad Ordinatum, qui A-
poſtolica auctoritate conferet, cap. cum ſingula, de
præben. in 6. Rebuff. cit. de deuolut. in 32. Cochier dicta
quaſtione trigeſima, n. octauo ubi intelligit niſi Prælati
Regularis habeat alium Prælatum, cui immediate
ſubſcribitur, tunc enim ad illum fiet deuolutio Car-
din. in Clementin. unic. quaſtione tertia de ſupplen. negli-
gen. prælat.
15. Collatio, & deuolutio in beneficiis vnitis reſ-
pectu Vicar. æ. non habet locum in beneficiis vni-
tis menſæ Prælati, quæ numquam cenſentur va-
care. Flores de Menſa variarum libro 1. quaſt. 10. nume-
ro 14.
16. Illud vero dicitur beneficium de menſa Præ-
lati, quod eſt perpetuo incorporatum menſæ E-
piſcopali, aut Capitulari, ſeu Abbatiali, &
ideo numquam vacat, neque in tali beneficio da-
tur negligentia in prouiſione, gloſ. verbo de menſa in
dicta Clement. unic. de ſupplenda negli. prælat. Gonz. ad
regul. 8. Cancell. gloſ. §. 5. numer. 63. Farin. deciſ. 204. p. 2.
tom. 1.
17. Beneficia deuoluta lapſo ſemeltre conceſſo
Ordinatio ad conferendum, non dicuntur de no-
uo vacare, Gonzal. ad regularem octauam Cancell. gloſ.
15. §. ſecundo numero vigefimo & vigefimo primo & gloſ.
24. d. n. 78. quaſt. ſi Cardinalis collator non con-
tulit beneficium, quod vacauit in menſe, aliàs A-
poſtolico, infra ſex menſes, ita quod ſit locus deu-
olutioni ad Superiorem, an tunc poſſit conferre
Archiepiſcopus, qui Cardinalis non eſt, ſeu alius,
ad quem de iure competit deuolutio, an vero ſolus
Papa?
18. Cuilibet autem Superiori ad quem gradatim
fit deuolutio non currit ſemeltre, quod ſibi datur
ad conferendum, etiam ſi deuolutio fiat à patro-
nolaico, qui tantum habet quadrimeſtre, niſi à
die notitiæ, Rea deciſ. ſexto de iurapatronatus in no-
uis, Lamb. parte tertia libri ſecundi quaſt. 2. articul. 8.
Card. Seraphin. Rot. Romana deciſ. 380. Aloysius Ricc.
in praxi fori Eccleſiaſtici reſolution. 155. verſiculo tum ſe-
cundo, praxis Episcopalis. parte prima verbo beneficia,
§. tertio ibi à die deuolutionis, vel veroliſimilis
notitiæ, Nicol. Garcia dicta parte decima capite
tertio numero nono, ubi numero decimo dicit in vna
Calcaten. coram D. Orano de anno 1584. fuiſſe
reſolutum deuolutionem ad Papam non proba-
ri, niſi conſtet de lapſu temporis Superioribus
etiam præfixi, & numero decimo ſexto quod qui
impetrat certo modo tanquam deuolutum de-
bet probare deuolutionem, negligentia enim

non præſumitur, ſed probanda eſt l. 3. §. ſi ad diem,
ff. de re milit. Afflict. deciſ. decima tertia numero de-
cimo octauo. Grat. conſil. 100. numero primi libri ſecundi.
Cochier dicta quaſt. 30. numero 18. & præſumitur
ignorantia niſi ſcientia probetur, in noſtris ter-
minis Rebuff. d. cit. de deuolut. numero 12. poſt Lam-
bertin. & Maſcard. dicit Nicol. Garcia dicta par. 10.
capit. 3. numero 23. ubi numero 22. tenet, quod Iu-
dex arbitratibus an prædictus Superior præſu-
matur ſcire ex qualitate beneficii, modo vacatio-
nis, quantitate temporis, diſtancia locorum, &
fama.

S Y M M A R I U M.

- 1 Commenda alicuius Eccleſiæ in perpetuum datur, cum
committitur alicui, ut eam adminiſtret, & regat dum
vixit in ſui utilitatem, cum facultate diſponendi de fru-
ctibus, ſicut verus beneficiarius.
- 2 Commenda perpetua beneficij eſt titulus canonicus.
- 3 Commendam perpetuam habentes non ſe promouent
infra annum incidunt in penam cap. licet canon. de elect.
lib. ſexto.
- 4 Incompatibilitatem inducit commenda perpetua.
- 5 Commenda perpetua poteſt reſignari, vel permutari.
- 6 Ordinarius nullus inferior Papa poteſt perpetuo com-
mendare.
- 7 Eccleſiam commendans Papa ſimpliciter alicui in per-
petuum, hoc eſt, ad vitam eius commendare videtur.
- 8 Eccleſia ſimpliciter commendata per Papam alicui,
commendatarius tunc non habet liberam poteſtatem ſtatuen-
di de eius fructibus.
- 9 Eccleſiam ad certum tempus commendatam per Papam
non poteſt Episcopus conferre poſt elapſum tempus.
- 10 Commenda ad tempus dicitur cum Eccleſia Paſtore,
vel debito ſibi miniſtro deſtituta, vel viduata alterius ſpe-
dei, & cura committitur.
- 11 Commendare nihil aliud eſt, quam deponere.
- 12 Commendatarius ad tempus non facit fructus ſuos, imo
tenetur de eis rationem reddere.
- 13 Commendatarius, ad tempus, nec reſignare, nec per-
mutare poteſt beneficium ſibi commendatum.
- 14 Commendare Eccleſiam alicui ad tempus regendam,
reſ eſt antiqua, & in Eccleſia uſitata.
- 15 Commendare poteſt Episcopus parochialem Eccleſiam,
& alia beneficia, quibus ineſt cura animarum ad ſex
menſes.
- 16 Commendare Abbatis, Prioratus, & Præpoſitu-
ras, beneficiaq. Regularia ſolus Papa poteſt.
- 17 Commenda perpetua, quæ datur de beneficio, ſeu
Prioratu Regulari, non requirit profeſſionem.
- 18 Commendatarius poteſt ad libitum renouari, ad nu-
tumque remoueri per Episcopum, etiam ante ſemeltre ſi-
nitum.
- 19 Commendatarius coram Ordinario abſolute, & ſim-
pliciter commendationi cedere poteſt.
- 20 Commendationis etiam ad tempus debet fieri mentio,
ubi ipſa impetratur.
- 21 Commendatum beneficium, ſive in perpetuum, ſive ad
tempus non vacat per obitum commendatarii, ſed vacat
ſemper, ut prius.
- 22 Commendare Eccleſiam, ſeu beneficium non poteſt in-
ferior Episcopo, niſi habeat iuriſdictionem quaſi Episco-
palem.
- 23 Commendari non poteſt Parochialis Eccleſia Episcopi
auctoritate, niſi Clerico ætatem legitimam habenti, vi-